

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tat-23 ta' Gunju, 2011

Citazzjoni Numru. 1561/2001/1

**A B C
vs
A D E sive F**

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attur, inter alia, ippremetta: li l-partijiet izzewgu fil-15 ta' Awwissu 1991, u minn dan iz-zwieg ghandhom zewgt itfal, Mark u Sarah, li twieldu rispettivament fil-25 ta' Mejju 1995 u fil-5 ta' Awwissu 1997; li z-zwieg bejn il-partijiet tkisser irrimedjabbilment u l-hajja konjugali m' ghadhiex aktar possibbli minhabba tortijiet attribwibbli lill-konvenuta konsistenti f' eccessi, mohqrija, theddid jew offizi gravi da parti tal-konvenuta fil-konfront tieghu u ta' uliedhom; li l-attur ottjena l-awtorizzazzjoni skond il-ligi sabiex jressaq l-istanza odjerna; ghalhekk l-attur qed jitlob li din il-Qorti: [1][2][3][5] tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet tort esklussivament tal-konvenuta fit-termini ta' l-

artikolu precitat, b' effett mid-data tas-sentenza; [4][15][16][17][18][27][19] ixxolji, tillikwida u tassenja bejn il-partijiet il-komunjoni ta' l-akkwisti; [6] tordna li l-konvenuta tallontana ruhha mid-dar konjugali; [7] tordna li l-konvenuta thallas manteniment ghaz-zewg uliedha "u jekk ikun il-kaz, anke ghall-attur."; [8][20] tafda l-kura u kustodja ta-tfal minuri lill-attur; [9][10][11][12][13][14] tapplika fil-konfront tal-konvenuta d-dispost ta' l-artikoli 48 u 51 sa 55 tal-Kap.16; [21] li ghandu jigi applikat l-artikoli 60[3] tal-Kap.16; [22] li s-sentenza tkun applikabbli fl-eventwalita' ta' utilita' ghat-tibdil ta' l-istatus civili ta' kull wahda mill-partijiet; [23][24] tordna li jkunu applikati l-artikolu 62[a] u 62[2]; [25] tordna li jkun applikat l-artikolu 66 tal-Kap.16; [26] tordna li l-attur m' ghandux ibati spejjez; [28] tordna li din il-Qorti taghti dawk il-provvedimenti opportuni li jidhrilha xierqa; bl-ispejjez;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet li biha l-konvenuta, in sostanza, eccepjet: li t-tort tat-tkisser taz-zwieg jirrisjedi esklussivament fuq l-attur; li ma hemmx l-lok ghall-applikazzjoni ta' l-artikoli 48 u 51 sa 55 tal-Kap.16 fil-konfront taghha, stante li hi m' ghandhiex htija ghall-firda; taqbel max-xoljiment u likwidazzjoni tal-komunjoni, izda mhux ma' l-assenjazzjoni ta' l-istess kif proposta mill-attur fic-citazzjoni; li l-attur ma jistax jigi fdata bil-kura u kustodja tat-tfal minuri, li ghandhom jigu fdata f' idejha; li l-konvenuta m' ghandhiex thallas manteniment ghall-minuri, kemm ghax il-kura u kustodja tat-tfal ghandha tkun f' idjeha, kif ukoll ghax l-attur ghandu mezzi adegwati; li l-konvenuta topponi ghall-kumplament tat-talbiet, filwaqt li teccepixxi li whud minnhom huma superfluwi u anke napplikabbli; bl-ispejjez;

Rat li l-partijiet qabblu li l-provi migbura fil-kawza numru 339/02 fl-ismijiet inveri jkunu jghoddu ghal kawza odjerna;

Rat ir-rapport tal-Perit legali l-Avukat Dottor Noel Bartolo;¹

Rat ir-rapport tal-Perit Komputista John Bonnici; [Vol.5 – fol.1856 et seq];

---

¹ Vol.5 – fols.2025 et seq

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat ir-rapporti tal-Perit I-AIC Valerio Schemri; [Vol.5 – fols.1920, 1930 u 1947 et seq.]

Rat ir-rapport tas-Social Worker B Calleja; [Vol.2 – fols.574 et seq.];

Rat ir-rapporti tal-perit stimatur Vincent Ciliberti [Vol.5 – fols.1882 u 1903 et seq]

Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi d-dikjarazzjonijiet guramentati, il-listi tax-xhieda, u l-affidavits tal-partijiet;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet maghmula mill-partijiet;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Semghet lit-tfal minuri tal-partijiet kameralment;[Vol.5 – fol. 2004];

Semghet it-trattazzjoni finali tad-difensuri tal-partijiet;

Ikkunsidrat;

L-Azzjoni

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attur qed jitlob li din il-Qorti tiddikjara s-separazzjoni personali bejn il-partijiet, stante li z-zwieg taghhom tkisser irrimedjabbilment tort tal-konvenut fit-termini ta' l-artikolu 40 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta; kif ukoll sabiex din il-Qorti tirregola l-effetti konsegwenzjali ghas-separazzjoni.

Minn naha taghha l-konvenuta tattribwixxi t-tort tal-firda esklussivament lill-attur, u fil-kawza numru 339/02NC fl-ismijiet inversi, tghid li z-zwieg tkisser irrimedjabbilment minhabba r-ragunijiet kontemplati fl-artikoli 38 u 40 ta' l-imsemmi Kap. imputabli lill-attur.

Separazzjoni Personali

Illi l-partijiet izzewgu fil-15 ta' Awwissu 1991, u minn dan iz-zwieg ghandhom zewgt itfal, Mark u Sarah, li twieldu rispettivament fil-25 ta' Mejju 1995 u fil-5 ta' Awwissu

1997, u li ghalhekk illum ghadhom minorenni. Li l-inwkiet matrimonjali beda fis-sena 2000 sakemm iddetirjora fis-sena 2001, meta giet intavolata l-kawza odjerna.

Illi in propozitu ghall-firda, il-Qorti taghmel referenza ghall-konsiderazzjonijiet maghmula mill-perit legali, u tikkondividi l-konkluzjoni tieghu, u cioe' li "it-tifrik taz-zwieg gara minhabba sevizzi u atti ngurjuzi reciproci maghmula mill-partijiet lill-xulxin." u li dan wassal ghat-tkisser irrimedjabbilment taz-zwieg. Hija opportuna wkoll l-osservazzjoni tas-Social Worker B Calleja, li jikkonferma li l-partijiet ma jistghux ikunu fil-prezenza ta' xulxin minghajr glied.

Il-Qorti tosserva li l-egojizmu, l-insensittivita' u l-pika da parti tal-partijiet fil-konfront ta' xulxin johorgu bhala l-fatturi predominanti fl-inkwiet matrimonjali bejniethom; u l-komportament abbużiv konsegwenzjali huwa l-kagun tal-firda. Inoltre, jirrizulta mill-provi li l-antagonizmu akut bejn il-partijiet, li ssussista wkoll fil-mori tal-proceduri odjerni, wassal lill-imsemmi B Calleja sabiex fix-xhieda tieghu jghid: "qtajt qalbi li dawn in-nies xi darba jistghu jiltaqghu minghajr ma jiggieldu." [Vol.2 – fol.582].

Jigi osservat ukoll li dan l-antagonizmu u l-pika esagerata bejn il-partijiet irrendihom insensittivi ghall-interessi ta' uliedhom minuri, tant li, irrispettivament mill-hsara u s-sofferenzi li kienu qed jikkagunaw lil uliedhom, huma kienu jiggieldu ma' xulxin anke fil-prezenza tat-tfal, nonostante li dawn kienu jkunu mwerwrin [vide xhieda WPC 156] u nonostante li l-istess tfal kienu qed jigu trawmatizzati b' dan l-inkwiet [vide rapport social worker].

Kura u Kustodja

Illi l-interessi tat-tfal jiddettaw f' dan il-kaz li dawn jibqghu jghixu ma' l-omm bid-dritt ta' access favur il-missier.

Ghalhekk il-Qorti tordna li, filwaqt li l-kura u kustodja tat-tfal minuri tibqa' wahda kongunta bejn il-genituri, huma ghandhom jibqghu jghixu ma' l-omm, filwaqt li l-missier ikollu access ghat t-tfal kull nhar ta' Tlieta u nhar ta' Hamis mill-4.30pm sas-7.00 pm u kull nhar ta' Sibt/Hadd, b' mod

Kopja Informali ta' Sentenza

alternat, mid-9.00 am sas-7.00 pm. Fil-vakanzi skolastici, l-access jigi estiz tas-8.30 pm

It-tfal ghandhom jingabru mill-missier mir-rezidenza taghhom, u jigu ritornati minnu fl-istess post.

Manteniment

Illi f' dan ir-rigward il-Qorti taghamel referenza ghall-kontenut tas-sezzjoni ntestata mill-perit legali "**Kura u Kustodja, access u manteniment tal-minuri.**" fil-pagni 18 u 19 tar-relazzjoni, u taddottah fl-intier tieghu.

Illi ghalhekk l-attur hu ordnat jhallas lill-konvenuta s-somma ta' mija u tmien ewros, tnejn u erbghin centemzu [€108.42] fil-gimgha bhala l-kontribut tieghu ghall-manteniment ta' uliedu minuri, b' mod li meta t-tifel Mark isir maggjorenni, il-manteniment tieghu jghaddi fuq it-tifla Sarah, sakemm din issir maggjorenni, jew tibda tahdem b' introjtu regolari u adegwat. Dan il-manteniment ghandu jkompli jizdied kull sena skond l-gholi tal-hajja kif murija fl-indici tal-gvern.

Illi l-ispejjez edukattivi, u dawk ta' sahha li huma ta' natura straodrinarja, ghandhom jinqassmu wgwalmart bejn il-partijiet.

Komunjoni ta' l-Akkwisti

Illi l-Qorti qieghda tannetti mal-gudizzju odjern kopja tal-pagni 14 sa 21 tar-relazzjoni peritali [Appendici A – Vol.V fols.2038 sa 2045] peress li aktar 'il quddiem f' din is-sezzjoni ser issir referenza ghall-kontenut taghhom.

Illi l-komunjoni ta' l-akkwisti tikkontjeni l-assi segwenti:

Attiv

[1] Id-dar matrimonjali 'Ciklamina' Triq Straubenezee, Kalkara valutata fl-ammont ta' €291,171.67;

[2] L-appartament 'Antrose' Triq is-Simar, Xemxija valutat fl-ammont ta' €186,349.87, li fuqu hemm dejn mal-bank;

[3] Il-garage/store numru 25 Pope Alexander Street, Birgu valutat fl-ammont ta' €23,293.73;

[4] Il-mobbli ezistenti fid-dar konjugali valutati fl-ammont ta' €35,996.17 u mobbli ezistenti fl-appartament tax-Xemxija, valutati fl-ammont ta' €7,271.93;

[5] L-oggetti tad-deheb/hagar prezjuż li huma ndikati fil-paragrafu 40[e] tar-relazzjoni, u li huma valutati fl-ammont komplessiv ta' €6,911.25;

[6] L-stock tal-Gvern MSE 210528 fl-ammont ta' €2,329.37;

[7] Il-kont bankarju man-Natwest [Jersey] li sad-29 ta' Settembru 2000 kellu bilanc ta' STG 1413.19;

[8] L-ammont ta' 2905 ordinary class C shares fil-kumpanija Tarvel Tek Limited;

[9] Is-somma ta' €75,884 formanti parti minn somma akbar ta' €122,471.47 li hija ndikata fil-paragrafu 41[f] tar-relazzjoni peritali.

In propozitu l-Qorti tosserva li l-attur joggezzjoni li s-somma ta' €122,471 [LM52,577], li hu kien trasferixxa fuq il-kont ta' missieru u li kienet tiffirma parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti, tigi komputata fl-intier taghha fil-likwidazzjoni tal-komunjoni, u dan, kemm ghax hu kien ghamel l-ispejjeż u nefaġ parti minnha ghall-hajja u bzonnijiet ohra, kif ukoll ghax il-konvenuta minn naha taghha ma kinitx veritiera fit-tezi dwar l-introjtu annwali taghha mill-ispizerija u kienet evaziva fir-rigward tal-pozizzjoni finanzjarja tal-kumpanija, kif anke osservat mill-komputista John Bonnici fir-relazzjoni tieghu.

Il-Qorti tikkonsidera li dawn l-ilmenti ta' l-attur ghandhom grad ta' validita', b' mod partikolari fid-dawl tal-konsiderazzjoni li t-tezi tal-konvenuta, li l-introjtu annwali taghha mill-ispizerija huwa biss ta' €9,318 [LM4,000], hija fil-fehema tal-Qorti nverosimili. Ghalhekk, fid-dawl tal-premess il-Qorti qed tirriduci arbitrio boni viri s-somma li ghandha tinqasam bejn il-partijiet, fil-mument tal-likwidazzjoni fl-ammont ta' € 75,884 [LM32,577] u minflok l-ammont ta' € 122,471 [LM52,577] fuq indikat.

[10] L-ispeed boat numru S 5291 b' mutur outboard 50HP u trailer, valutati fl-ammont ta' €2,096.44;

[11] Kontijiet bankarji fil-Bank APS.

Passiv

[12] It-tlett kontijiet tal-loan mal-HSBC li huma ndikati fil-paragrafu 41 [1] tar-relazzjoni;

[13] Dejn favur l-attur fl-ammont ta' €19,194.04 li hu ndikat fil-paragrafu 43. Il-Qorti taqbel mal-kontenut tal-paragrafi 42 sa 44.

Assenjazzjoni

Il-Qorti tordna li d-dar matrimonjali, il-flat tax-Xemxija, u l-effetti mobbli ezistenti kemm fid-dar kif ukoll fl-appartament, jinbighu fuq is-suq hieles fi zmien erba' [4] snin, u wara dan il-perijodu, jinbighu taht l-awtorizzazzjoni tal-Qorti – dejjem ghal prezzijiet mhux inferjuri ghall-ammonti fuq indikati.

Illi l-garage/store wkoll ghandu jinbigh fuq is-suq hieles, izda fi zmien sena, u fin-nuqqas jinbigh taht l-awtorizzazzjoni tal-Qorti ghal prezz mhux inferjuri ghal valur tieghu fuq indikat.

Illi r-rikavat tal-bejgh tal-fondi fuq imsemmija, wara li jithallsu minnu d-djun fuqhom, u d-dejn talvolta ezistenti mal-HSBC u li huma fuq indikati taht il-partita [12], u wara li tithallas lill-attur is-somma fuq indikata ta' €19,194.04; ir-rikavat jinqasam ugwalment bejn il-partijiet.

Illi kull parti li millum thallas hi waheda l-pagamenti tal-loans u dejn tal-komunjoni, ghandha dritt ghar-rifuzjoni ta' nofs il-pagamenti mhallsa minnha.

Illi l-konvenuta qed tigi awtorizzata tabita fid-dar matrimonjali, flimkien ma' l-ulied tal-partijiet, ad eskluzjoni ta' l-attur tul il-perijodu ta' erba' snin. Minn naha tieghu, b' sens ta' ekwita', izjed minn ta' ligi, l-attur qed jigi awtorizzat jabita fil-flat tax-xemxija ghall-istess perijodu ta' erba' snin. Gheluq dan il-perijodu, u permezz tal-gudizzju odjern il-konvenuta qed tigi ordnata li tivvaka id-dar matrimonjali li allura ma tibqax titqies aktar bhala tali, filwaqt li l-attur hu ordnat li jivvaka l-flat fuq indikat.

Illi fir-rigward tal-kumpliment tal-assi tal-komunjoni, il-Qorti tordna li dawn jigu divizi ugwalment bejn il-partijiet,

inkluz ghalhekk ir-rikavat mill-bejgh ta' l-ispeed boat li wkoll qed jigi ordnat il-bejgh taghha.

Illi rigward l-oggetti tad-deheb/hagar prezjuż fuq indikati fil-partita [5], il-Qorti tordna li dawn l-oggetti jibqghu fil-pussess tal-konvenuta filwaqt li din hi ordnata li tirrifondi lill-attur nofs is-somma hemm indikata, u cioe' l-ammont ta' €3,455.625.

Illi noltre b' referenza ghal paragrafu [k] ta' l-istess relazzjoni peritali, il-Qorti tordna li l-bilanc ta' flus fil-kontijiet ezistenti fil-bank APS, ta' LM5,338, LM458 u LM235 [Vol.1 – fols.336 sa 338], bl-imghax bankarju mizjud, jigu divizi wgwalmart bejn iz-zewg partijiet.

Illi noltre qed issir rizerva dwar id-drittijiet li l-konvenuta jista' jkollha rigwardanti sehemha dwar l-interessi ndikati fin-nota taghha, izda li dwarhom ma kellhiex informazzjoni bizzejjed.

Illi l-Qorti taghmel referenza ghall-paragrafi 41[b][c][e][h][i][j][m] tar-relazzjoni peritali, u taddotta l-kontenut taghhom.

In fine il-Qorti tiddeplora serjament il-mod verbuz li bih gie redatt l-att tac-citazzjoni, partikolarment il-mod kif hafna talbiet gew spezzettati nutilment, uhud minnhom anke rrizultaw manifestament superfluwi. Dan irrizulta f' telf ta' hin tal-Qorti;

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi:

[1] tilqa' l-ewwel, it-tieni, it-tielet u l-hames talba, u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet, htija tat-tnejn;

[2] tilqa' t-talbiet numri erba', hmistax, sittax, sbatax, tmientax, seba u ghoxrin u dstax, u xxolji l-komunjoni ta' l-akkwisti, tillikwidaha u tassenja fit-termini u kif fuq stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti';

[3] tilqa' is-sitt talba, wara l-gheluq tal-perijodu ta' erba' [4] snin kif fuq stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti';

[4] tichad is-seba talba;

[5] tichad it-tmien talba u t-talba ghoxrin, u tordna li l-kura u kustodja tat-tfal minuri u l-access jigi regolat kif fuq stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Kura u Kustodja';

[6] tilqa' it-talbiet numri disa', ghaxra, hdax, tnax, tlettax u erbatax, fis-sens li tapplika fil-konfront taz-zewg partijiet id-dispost fl-intier tieghu ta' l-artikolu 48 tal-Kap.16;

[7] tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-talbiet numri 21, 22, 25 stante li huma superfluwi;

[8] tichad it-talbiet numri tlieta u ghoxrin u erba u ghoxrin, stante li ma jirrizultawx ir-rekwiziti ghall-applikazzjoni taghhom;

L-ispejjez ghandhom jigu sopportati konguntivament u b' mod ugwali bejn il-partijiet; izda tordna li – it-talbiet numri 1,2,3 u 5 jigu ntaxxati bhala talba wahda; it-talbiet numri 4, 15, 16, 17, 18, 27 u 19 jigu ntaxxata bhala talba wahda; it-talbiet numri 8 u 20 jigu ntaxxati bhala talba wahda; t-talbiet numri 23 u 24 jigu ntaxxata bhala talba wahda; u t-talbiet numri 9, 10, 11, 13 u 14 jigu ntaxxati bhala talba wahda; u in fine tordna li t-talbiet numri 21, 22 u 25 ma jigux intaxxata, stante li huma superfluwi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----